Nieuwsbrief ‘Altijd Jarig’

Uitgave van de archiefwerkgemeenschap ‘Altijd Jarig’
van KSA Noordzeegouw.
Eindredactie: Thomas Verniest

Nummer 11, maart 2017
Verschijnt minstens eenmaal per jaar.

Via deze nieuwsbrief delen we graag de realisaties van het voorbije jaar.

Je vindt de vorige Nieuwsbrieven en ook deze, in kleur nog wel, op
http://www.ksa.be/ksa/historiek/archiefwerkgroepen/archiefwerkgroep-altijd-jarig-ksa-noordzeegouw/nieuwsbrief

1. Scheuring tussen de gouwen (1970 – 1972)

Deze bijdrage is de vijfde in de reeks van professor emeritus Louis Vos over de geschiedenis van KSA, in het bijzonder in de Noordzeegouw.In dit artikel wordt aangegeven hoe de ‘geest van ‘68’ de discussie over de doelstellingenoriëntering beïnvloedde en op enkele jaren tijd leidde tot een eigen weg van KSA Noordzeegouw en een eerste scheuring tussen de gouwen.

Wereldcongres Londen 1970

Van 23 juli tot 23 augustus 1970 vond het (in principe) driejaarlijkse Wereldcongres van de IKSJ plaats in Londen. In studiesessies over de studerende jeugd en *‘la crise culturelle’* waartegen het wereldwijde studentenprotest zich richtte, waren er uiteenzettingen van de Parijse socioloog en dominicaan Paul Blanquart, die het primaat van de politieke actie beklemtoonde en het onderscheid maakte tussen de geestdodende ideologie en de dynamiserende utopie van een nieuwe democratische en menselijke samenleving. Vanuit de bevrijdingstheologie pleitten Latijns-Amerikaanse KSJ-afgevaardigden er voor om de bestaande sociale orde omver te werpen. Ze trachtten de deelnemers ervan te overtuigen dat het precies de roeping was van de KSJ-bewegingen om dat te realiseren. Er ging van dat congres, en van het optreden van Blanquart, een enorm appèl uit dat het tiental deelnemers van KSA en VKSJ – sterk aansprak.

Het wereldcongres in Londen stimuleerde natuurlijk ook de nationale WG +16 om verder te gaan op de ingeslagen weg. Dat deed ook de samenwerkende kim-hernieuwerpool in Oost-Vlaanderen die in september 1970 van de gouwleiding structureel een eigen statuut eiste. Zonder daarop te wachten omschreef ze in november 1970 de fundamentele optie voor de +16 werking als: “het stimuleren van studie- en actiegroepen voor jongeren boven de zestien jaar om zo tot een daadwerkelijk engagement en maatschappijkritisch beeld te komen”. Ze wilde daarbij wel “de waarde van creatieve ontspanning als groepsbindend element” blijven erkennen.

Ook in de Algemene Leiding in Brussel werd de doelstellingendiscussie opnieuw met goede moed opnieuw aangezwengeld door een intussen tot vier man uitgebreide nationale ploeg, waarvan er drie het Wereldcongres hadden meegemaakt.[1] Dat leidde tot een hoog vergaderritme waarin lange studienamiddagen en kortere vergaderingen voor praktisch beleid elkaar afwisselden. Maar omdat de besluitvorming er traditioneel verliep volgens een consensusmodel tussen de gouwleidingen, kwam er toch onvermijdelijk geleidelijk aan meer naar voren dat er in elke provincie een eigen KSA gegroeid was en dat – ondanks dezelfde uniformen – de verschillen haast groter waren dan de gelijkenissen.

[1]Daar waren intussen naast nationaal leider Luc Verbeke en secretaris Ludo Willems, proost Roger DeBaillie benoemd en Louis Vos‘aangesteld als ‘extra vrijgestelde voor het project kadervorming’.

Verdeeldheid en scheuring
Na Pasen 1971 werd duidelijk dat de tegengestelde visies tussen de gouwen te situeren waren op vier terreinen:

1) inzake het jeugdbewegingsmodel: sociaal-pedagogisch uitgangspunt ↔ pastoraal uitgangspunt;
2) inzake het Kerkbeeld: Kerkafhankelijk ↔ Kerk-kritisch;
3) inzake het beleidsmodel : gouw-autonomie ↔ nationaal beleid;
4) inzake de maatschappijvisie: maatschappij bevestigend ↔ maatschappijkritisch.

Naarmate de gesprekken in de Algemene Leiding vorderden, werd duidelijk dat Noordzeegouw alleen kwam te staan als verdediger van de *status quo*. Het proces van besluitvorming werd echter doorbroken doordat begin mei 1970 gouwproost Laridon namens Noordzeegouw het wantrouwen uitsprak tegenover de nationale leider, waardoor de nationale ploeg buiten spel werd gezet. Dat bracht de drie leken uit de nationale ploeg er toe, ondanks het protest van Oost-Vlaanderen, er het bijltje bij neer te leggen en ontslag te nemen.

Het uitschakelen van de nationale ploeg loste het probleem van de doelstellingbepaling natuurlijk niet op. Ze kwam in het werkjaar 1971-'72 opnieuw aan de orde**.** Naarmate doorheen de vergaderingen enige klaarheid kwam, werd duidelijk dat er een onoverbrugbare kloof bestond tussen Noordzeegouw en de vier andere gouwen, o.m. doordat alleen de vier bereid waren hunautonomie prijs te geven voor een nationaal beleid. In die zin werden in januari 1972 de verschillende visies en de onderlinge verhoudingen tussen de gouwen vastgelegd in een basistekst.
De gouwen erkenden daarin dat er binnen de Algemene Leiding twee visies tegenover elkaar stonden die "expliciet verschilden over de plaats van de 'K' van KSA en impliciet op het punt van de visie op mens en maatschappij".
Aan de ene kant kozen Antwerpen, Brabant, Oost-Vlaanderen en Limburg – hoewel deze laatste gouw zeer aarzelend en maar voor korte tijd – voor een structureel niet meer aan de Kerk gebonden vrij jeugdwerk en voor een gemeenschappelijk nationaal beleid in die zin. Ze aanvaardden ook de maatschappijkritische opstelling van de WG +16 die gericht was op bewustwording,het opbouwen van een 'alternatieve levenshouding', engagement en actie in de samenleving. Aan de andere kant stond Noordzeegouw, die een kerkelijke jeugdbeweging in traditionele zin wilde blijven en elk nationaal beleid afwees, o.a. omdat ze zich kantte tegen de maatschappijkritische oriëntering van de + 16 geleding.

Noordzeegouw en Limburg
Vooraleer dit akkoord officieel ondertekend kon worden, kwam het echter nog tot een conflict over de benoeming van een econoom op het algemeen

Foto: Mgr De Smedt, Eric Bruneel, Eugeen Laridon en Guido Gielen op het Lourdeskamp 1968.

secretariaat van KSA. De persoon die door een technische commissie als meest geschikte kandidaat werd voorgedragen en de steun kreeg van Antwerpen, Brabant, Oost-Vlaanderen en de nationale ploeg, stootte op een veto van Noordzeegouw omdat hij geen overtuigd en praktiserend katholiek zou zijn.
Volgens Noordzeegouw bewees de steun van andere gouwen dat die niet volmondig achter de christelijke levensvisie stonden. Na enige aarzeling trad de Limburgse proost Guido Plesssers dit standpunt bij.
Toen op 30 april de basistekst moest worden ondertekend, kwam de openlijke breuk. Noordzeegouw en Limburg verlieten de vergadering en de andere gouwen besloten te gaan samenwerken als 'autonoom jeugdwerk' onder de benaming KSA-ABO (Antwerpen, Brabant Oost-Vlaanderen), met een nationaal beleid, zowel voor het jeugdbewegingwerk als voor de 'jongvolwassenenwerking'.
Met Noordzeegouw en Limburg streefden ze enkel nog een samenwerking na op 'technisch-administratief' vlak. Wel bleven in de nationale WG's voor de jongere geledingen de vijf gouwen samenkomen, maar Noordzeegouw trok zich terug uit de WG +16, waaraan ook Sein meewerkte. Omgekeerd distantieerde de Limburgse +16-leiding zich uitdrukkelijk van haar gouwleiding en bleef wel meewerken in de maatschappijkritische richting.
Vanaf 1972 werd het ook voor de buitenwereld duidelijk dat KSA was uiteengevallen in twee

bewegingen. Die breuk zou nooit meer helemaal hersteld worden, al vervoegde Limburg na een wisseling van gouwproost al na enige jaren ABO (dat toen LABO) werd. Maar toch zou het niet voor het laatst zijn dat er scheuren kwamen in de beweging. Ook daarin speelden Noordzeegouw en zijn gouwproost een belangrijke rol.
Wordt dus vervolgd.

Louis Vos, Leuven

Voor het specifieke historische verhaal vond Louis Vos gegevens in volgende werken:

- voor Noordzeegouw in [E. Laridon] *Van Mensen en dagen een welig huis*, Roeselare 1978;
- voor Oost-Vlaanderen in het uitstekende boek van Bert Woestenborghs, *De Katholiek Studentenactie in Oost-Vlaanderen. 1928-1992*, Gent 1992;
- voor Sein in Kurt Deryckere, *Tussen maatschappijkritiek en vorming. Sein-werking bij de Westvlaamse Katholieke studerende jeugd (1969-1989)*, niet-gepubliceerde licentieverhandeling geschiedenis KU Leuven 1991;
- voor het conflict over de doelstellingen in Herman Baert, *De krisis in de jongvolwassenenwerking van de Katholieke Studentenactie. Een proeve van een diagnose*. Niet-gepubliceerde licentieverhandeling pedagogische wetenschappen, KU Leuven, 1974.

2. De Sjelter

Zoals we vorig jaar meldden, mochten Eric en Herman starten met een oud-ledenwerking op nationaal niveau. Ondertussen zijn we een jaar verder en is vzw De Sjelter een feit. Deze vereniging heeft tot doel het KSA-gevoel en de KSA-gedachte levend te houden, de historiek en cultureel erfgoed van KSA te koesteren en in ere te houden alsook de plaatselijke en bovenlokale oudledengroepen en KSA te ondersteunen. We hebben zicht op 198 oud-ledengroepen.

Concreet krijgt de werking gestalte in:

- een zeswekelijks digitaal tijdschrift 'Afkikker'. Je vindt er historische artikels in, je blijft op de hoogte van de stand van zaken in KSA nationaal, oud-ledengroepen kunnen er zichzelf in voorstellen, er is een kalender met activiteiten waaraan je met je oud-ledengroep kunt deelnemen, ...

- de kans voor oud-ledengroepen om zich te registreren en zich zo te verzekeren voor hun activiteiten. Het kan via desjelter@ksa.be.

- aandacht voor onze kwetsbare oud-KSA'ers. We maken met een werkgroep o.a. werk van een reminiscentierugzak. Op die manier kunnen vereenzaamde, bedlegerige en dementerende oud KSA'ers en VKSJ-sters bij een bezoekje hun herinneringen ophalen. We zijn nog op zoek naar vrijwilligers die met behulp van die rugzak (vol spullen die verwijzen naar KSA en VKSJ) een bezoek willen brengen aan oud-leden. Iets voor jou?

Naast de nieuwe archiefgroep in Oost-Vlaanderen zijn in de andere provincies mensen actief met het invoeren van de bestaansdata van de groepen uit hun provincie. Deze service komt tegemoet aan de vele vragen van KSA-groepen naar hun leeftijd. Heb je zin om thuis in oude nationale KSA-tijdschriften (De Knape, Richten, Inpikker) te snuisteren op zoek naar het bestaan van groepen, dan mag je ons gerust een seintje geven. Graag zelfs! Iets voor jou?

KSA West is opnieuw van start gegaan om het boek over hun geschiedenis af te werken. Een werkgroep is aan de slag om tegen oktober 2017 een bronnenbundel à la Altijd Jarig op wikipedia beschikbaar te maken. Op die manier kunnen lezers aanvullingen doen en fouten wegwerken. Dit wikiplatform is de basis om tegen eind 2018 met een boek over de geschiedenis van 85 jaar VKSJ op de proppen te komen. Heb je nog materiaal?

- Ook de erfgoedtentoonstelling in april en het boek 'Hijs de vlag' in oktober is iets waar we fier op terugkijken. Er zijn nog tal van ideeën waarvan de uitwerking nog niet concreet is, maar we houden jullie op de hoogte.

Mogen we zeggen dat we goed bezig zijn?

Meer vind je op de website ksa.be onder het tabblad “oud-leiding”.

3. Activiteiten van de werkgroep.

We kwamen sedert september drie keer samen en ordenden archief, fotografeerden vlaggen, inventariseerden dia's en beschreven aanwinsten en schenkingen (zie verder in de nieuwsbrief).
We waren aanwezig op de **topconferentie** van KSA Noordzeegouw en de startavond van KSA West. Met de werkgroep gingen we **een weekend** weg waar we werkten aan de archiefmap 'altijd jarig', met de bedoeling om die op een bruikbare manier online te zetten.

Ward Poppe ordende het financieel archief van de vzw KSA-hemen Monsalvaet en schonk pastoorsnota's i.v.m. historiek van de wijkkapelen schooltje van de Brabanthoek in Poperinge (Hommelhof) aan de lokale heemkundige kring.

Onze grootste activiteit evenwel was de **voorstelling van het vlaggenboek**. Ook daar lees je meer over in deze nieuwsbrief.

4. Dienstverleningen van de werkgroep

KSA-groepen doen regelmatig beroep op ons archief. **KSA Bebo** (Beveren-Roeselare) viert volgend jaar haar 85-jarig bestaan en is op zoek naar vlaggen en foto's van de groep, **KSA Spermalie**(Sijsele) wil n.a.v. hun bijna 90-jarig bestaan een afbeelding van de oude vlag (die bij ons in bewaring ligt) om een mouwschildje te ontwerpen. GeledinSsschildjes interesseerden ook **Frederic Vanoverschelde** uit KSA Frassati Brugge. **KSA Malegijs Kemmel** kunnen we een bewijs geven van hun 50-jarig bestaan en **Yorick Quaghebeur**, hoofdleider van KSA De Blauwe Torre (Varsenare) wil n.a.v. hun 40-jarig bestaan dia's digitaliseren en is op zoek naar de oude logo's van de groep. Ook **KSA Ter Vichten** en **KSA Ter Straeten Sint-Andries** vroegen naar ledencijfers en –lijsten.

Op de voorstelling van het vlaggenboek kreeg **Bart Roose** van de heemkundige kring Arsbroek het archief van KSA St-Trudo Assebroek mee om een artikel te kunnen schrijven in hun jaarboek. De drie archivarissen van **KSA StormklokkeIeper** kregen hun archieven mee die wij tot nog toe verzamelden. We konden hen ook de leiderslijsten bezorgen vanaf de jaren 60.

5. Reacties op het boek “Hijs de vlag!”

Het is altijd leuk feedback te krijgen op een boek. Met fouten, aanvullingen of gewoon reacties die niet worden doorgegeven, zijn we niet veel. Het valt op dat de meeste opmerkingen te maken hebben met VKSJ, ons duidelijk minder vertrouwd. Dank dus aan wie volgende aanvullingen meldde:

Bij foto p.17: Het archief van arte/grossé, Brugge bezit bij dit ontwerp een bestelorder op datum van 30 november 1933 waarin mère supérieure van Les Dames de Saint-Nicolas vraagt om de naam "Kortrijk" te vervangen door "Dixmuide". Wellicht is de afgebeelde vlag dus niet te zoeken in Kortrijk, maar in de afdeling VKSJ Diksmuide die duidelijk in 1934-1935 reeds actief was.

Bij p. 23: In zijn Nieuwsbrief van 30 oktober 2016 bespreekt de Heemkundige Kring Ten Mandere Izegem ons vlaggenboekje. We lezen er dat de Roodkapjesvlag getekend werd door Antoon Vandromme.
Bij p. 27: Hugo Pieters weet te melden dat de afgebeelde vlag niet die is van KSA Meeuwennest Oostende, maar van de fanfare van het O.-L.-V.-college, zoals op de vlag ook afgebeeld staat. Die fanfare had oorspronkelijk wortels in KSA.

Bij p. 61: De linkse vlag is die van de Landbouw-en huishoudschool van Kortemark.
Bij p. 62: Hier wordt de groep O.-L.-V-Hemelvaart van Sint-Andries bedoeld, een school van de Zusters O.-L.-V.-van de 7 weeën van Ruiselede.
Bij p. 65: Deze foto werd herkend in het tijdschrift *Zonnige Jeugd* en kan nu exact gesitueerd worden op de binnenkoer van het bisschoppelijk paleis tijdens de jubelgouwdag 30 april 1950, waarop Ward Goudenhooft al gewezen had. De vlag van VKSJ Roeselare is die van de VKSJ Burgerschool.
Bij de foto op p. 81: Herman Verwaetermeulen herkent Jozef Van Mullem van de Xaveriusbond die zijn belofte als bondsleider aflegt. Op de achtergrond de speelschaar De Graal van de Bavobond (Sint-Baafs-Brugge)
Bij p. 109: Marc Ysenbrandt meldde dat architect Bart Rosseyde vlag van KSA Kriko ontwierp.

6. Dat staat als een paal boven water

Gullegem 17 oktober 2016. Halfacht 's avonds. In de hal van KSA Noordzeegouw en KSA West 'jonge'- en wat 'oudere' jongeren. Voorstelling van "Hijs de vlag. Vlaggenrituelen in KSA & VKSJ in West-Vlaanderen".

Pol, Herman en Eric heten ons welkom. Ze stellen de opmaak en de inhoud van het boek voor. Nadien een hapje en een drankje en de kans om het archief even te bekijken en een woordje te wisselen. Terug thuis, vlug het boek doorbladerd. Beelden van vroeger worden levend. Herinneringen aan opening - en slotformaties, avondwijdingen, vlaggenroof, vlaggenwacht, de bondsvlag van 's Gravenwinkel Torhout, de oude JVF leeuwenvlag… Woorden als vendel, vaandel, vaan, vlag, wimpel, banier, standaard … schieten me door het hoofd. Even 'de Dikke Van Dale' erbij gehaald. De herinneringen worden concreter en komen tot leven…

Ik ben eerstejaars jongknaap van 's Gravenwinkel Torhout. Mijn eerste driedaagse (!!!) kamp in de bossen van het kasteel van Male, toen nog een stuk ruïne. Tijdens het kampvuur een ijselijke kreet. De vlaggenwacht gekneveld aan handen en voeten. In zijn handen een angstwekkend bericht: "Indien jullie jullie leider terugwillen, verzamel 3000 frank en breng die naar de tunnel…" Een onmogelijke opdracht Ik ben niet de enige met trillende lippen en tranen in de ogen…
Vele jaren later: de aspirantleiders op het Jong-Vlaams Vormingskamp. Ik druk hen op het hart toch enige voorzichtigheid aan de dag te leggen bij de avondspelen op kamp. Heeft het geholpen? In de jaren tachtig vertellen mijn zonen, op kamp met KSA Wytewa Roeselare, gelijklopende verhalen…De 'vlag' valt niet ver van de boom …

F00173: Marcheren met een Vlaamse vlag door Lourdes (1964) maakte een verdeelde indruk bij de omstaanders: zowel applaus als gejoel. We herkennen de vlaggen van KSA Geluwe en Menen.

1962. jonghernieuwer- en hernieuwerkamp in Mirwart, langs de L'Homme. Hoog in de gesjorde dubbele vlaggenmast de bondsvlag en de Leeuwenvlag. Even verderop een scoutskamp. Een gesjorde vierarmige vlaggenmast. Scoutsvlag, de Waalse Haan en de Belgische driekleur. Die laatste hangt er in onze ogen teveel. We plannen een vlaggenroof. We wachten alleen het juiste moment

af. 's Anderendaags: ONZE Leeuwenvlag verdwenen! Ja, ze klauwt als vierde vlag broederlijk naast de Haan aan de vierarmige vlaggenmast. Wij met witte vlag en hangende oortjes naar hen toe. En onderhandelen… in het Frans… Wie 'een vlag' graaft voor een ander….
Mijn collegejaren in Sint-Rembert Torhout. "Thor", de vlaggenzwaaiersgroep onder leiding van Heiko Kolt en priester Karel Vandewynckele. Gegroeid uit onder andere KSA. Internationale optredens. "Vlaggen drukken uit wat moeilijk onder woorden te brengen is" zei Eric in zijn woordje op de voorstelling. 'Een vlag' als een koe…

De openingsformatie van de zoveelste Jongknapen Zeedag in Knokke, halverwege de zestigerjaren (1967 nvdr.). Een kleine duizend jongknapen in vierkantsformatie. " Ter plaatse rust", "Geef acht", "Staat pal"… Zo klonk dat dan. Hijsen van de vlaggen. Tromgeroffel en klaroengeschal… Plots zie ik het: de Leeuwenvlag onderste boven. De leeuw graaft zich in het zand. 'Als een vlag op een modderschuit'.

F00147: Openingsformatie tijdens een zeedag. Jaar en plaats onbekend. Wie herkent het college? Dan kunnen we meteen deze foto situeren.

Eind augustus 1964. Het eerste KSA Lourdeskamp op de terreinen van "Camp des Jeunes"(nu "Villages des Jeunes"). Toen al perikelen met de zigeuners. Een feestelijke optocht door de straten van Lourdes. Strikt in het gelid. De cadans blijft hangen tussen de huizen. Vele vlaggen:Leeuwenvlaggen, XP vlaggen, eigen bondsvlaggen. Een lange optocht. Verwonderde blikken van bedevaarders op weg naar de 'kaarskesprocessie'. Hier en daar aanmoedigingen. Ook wat boegeroep. Bisschop De Smedt spreekt ons toe in een (te) kleine zaal. Vol gloed. Na de problemen met de Volksunie bij de verkiezingen, noemt hij zich een Vlaamse bisschop. Applaus!"De Geest brengt licht en ruimte", zegt hij. "Licht en Ruimte": de naam van het nieuwe diocesane centrum in Roeselare, na " de Leenstraat".

F00134: "De Geest brengt licht en ruimte", mgr. De Smedt tijdens het Lourdeskamp 1964.

Ik ben weer in de hal van het gouwsecretariaat. Vlaggen hebben een belangrijk deel van mijn leven kleur gegeven. Of nog beter: vlaggen maken nog altijd een belangrijk deel van mijn leven uit. Dat staat als een vlag boven water.

Noël Bossuyt Roeselare, 18 oktober 2016

F00165: Een kampgewoonte: de leeuwenvlag wappert naast de groepsvlag. (Foto: KSA Stormklokke Ieper, 1953-1957, uit een fotoschenking van Herman Morisse)

7. Zoekertje…

Anne Vanzeir schonk deze foto uit het nalatenschap van proost Paul Vanzeir. Wie kan die foto situeren (welke groep, welk jaar)? Het gaat waarschijnlijk om een kamp in Tirol, misschien i.s.m. Sint-Paulus jeugdkampen en aan de koppelriem met blauwvoet te zien na 1956. Paul zelf staat links.

Ontbrekende nummers AKVS-schriften
Regelmatig vinden we in de AKVS-schriften informatie die bruikbaar is om personen en gebeurtenissen te dateren en te situeren. Onze verzameling is echter onvolledig. We zouden die graag aanvullen. Volgende nummers hebben we **niet** in ons bezit: nr 1, 3, 4 en de nummers 27 tot 38. Het tijdschrift met de groene kaft verscheen twee maal per jaar en het laatste nummer werd in 1999 uitgebracht. Kun jij ons helpen?

Zoektocht naar VKSJ-tijdschriften
Tussen 2000 en 2007 was er in KSA West (het vroegere VKSJ West) een groep oud-vrijwilligers bezig met de 75-jarige geschiedenis van de beweging. Een concreet en tastbaar resultaat kwam er toen niet. In 2016 werd die groep nieuw leven ingeblazen en wordt opnieuw werk gemaakt van deze boeiende historiek. Om onder andere de bestaansdata van de verschillende VKSJ-groepen te kunnen achterhalen zijn we op zoek naar oude VKSJ-tijschriften: bronnen, diocesane mededelingen, roodkapje, zonnige jeugd, ...

8. Werkgemeenschap 'Altijd Jarig' blaast 20 kaarsjes uit !

1. <u>VAN DE KELDER NAAR DE ZOLDER</u>

Het begon met een waterlek in een donkere **kelder** van Centrum Licht en Ruimte in 1997. Met een schep werd alles wat aan administratief archief te redden viel, opgeschept of uit kasten gered en verhuisd naar een kamertje dat KSA ter beschikking stelde. Gedurende de tien daarop volgende jaren werden steeds meer rekken gevuld met tijdschriften, verslagen, vlaggen, uniformen, ...
Alles werd zo goed mogelijk geordend.

Eind augustus 2008 en in afwachting van de verhuis naar Gullegem werd alles naar Vogelzang in Sint-Michiels-Brugge gebracht. Centrum Licht en Ruimte sloot in februari 2009 definitief de deuren.

In augustus 2010 werd het hele archief in een grote verhuiswagen naar Gullegem gebracht waar het op de **zolder** een blijvende thuis kreeg.

2. VAN EEN PAAR ENTHOUSIASTE KSA'ERS NAAR EEN WERKGEMEENSCHAP

De **enthousiaste KSA'ers** die in 1997 het toen bestaande archief van de watersdood redden, kregen versterking van een aantal oud-gouwmedewerkers en er werd al vlug beslist om met het archiefmateriaal aan de slag te gaan. De **werkgroep** zocht een naam en het werd 'werkgroep Altijd Jarig', naar de naam van een overzichtsbrochure vol historische tips en omdat er elk jaar wel ergens een bond is die een reden heeft om te vieren (10, 25, 50, 75, 80, ... jaar oud) .
Op 9 oktober 2005 gingen de werkgroep én een aantal geïnteresseerden naar KADOC in Leuven waar Peter Heyrman deskundige uitleg gaf over het bewaren van archieven.
Op 15 nov. 2008 werd de werkgroep een **werkgemeenschap** binnen de structuur van KSA Noordzeegouw.
Herman volgde een opleiding 'archiefkunde' en leerde de werkgemeenschap efficiënt archiveren.

Momenteel bestaat die uit Herman Leber, Eric Colenbier, Pascal Gryson, Thomas Verniest, Bart Dewitte, , Noël Bossuyt en Astrid Hooijberg. Dieter Durnez en Martijn Van den Berghe ontbreken op de foto.

3. 20 JAAR WERKING + HOOGTEPUNTEN

Eén van de belangrijkste **taken van de werkgemeenschap** 'Altijd Jarig' is : het verleden van KSA Noordzeegouw **ARCHIVEREN en voor geïnteresseerden toegankelijk maken**.
In specifieke mappen werden allerlei collecties verzameld: stickers, schildjes, bidprentjes, ...Originele oude uniformen werden opgespoord, gedateerd en op poppen tentoongesteld. Vlaggen kwamen in de laden van een oude sacristiekast terecht. Collecties nationale, provinciale en gewestelijke tijdschriften staan in dozen op de rekken.
Duizenden dia's en foto's, tientallen video's en films werden gedigitaliseerd en beschreven .Gouwraadsverslagen, grote activiteiten die door Noordzeegouw georganiseerd werden, archieven van de werkgemeenschappen en van de hemen, ledenlijsten ,... vind je geordend en gerangschikt op dezelfde rekken.
Uitgaven en studies over KSA, de Vlaamse Studentenbeweging en jeugdbewegingen staan in de bibliotheekkast.
Persoons- en gewestarchieven hebben op de zolder een plaats gevonden.
Bondsarchieven worden enkel op aanvraag bewaard om te voorkomen dat ze verloren zouden gaan. Ze gaan dan ook terug naar de bonden als die daarom vragen.

Een **eerste hoogtepunt** was de **intrede van het digitale tijdperk** (2006-2008).Een speciaal digitaliseringproject werd gelanceerd waarbij vooral aandacht werd geschonken aan het inscannen van dia's en foto's én aan het digitaal dubben van oude films. Van de dia's en foto's werd een selectie gemaakt voor de (nu niet meer bestaande) beeldbank van de provincie West-Vlaanderen.

Een **tweede hoogtepunt** was het **restaureren van de Romevlag van 1931**.Die kreeg een prominente plaats in de inkomhal van het nieuwe gouwsecretariaat dat op 27 en 28 nov. 2010 officieel geopend werd.

Werkgemeenschap 'Altijd Jarig' doet ook aan **DIENSTVERLENING**: advies geven op elke Topconferentie, elk jaar een beurt historiek verzorgen op de Paascursus hoofdanimatoren, tentoonstellingen verzorgen. Aan bonden die een jubileum vieren, worden affiches, vlaggen, uniformen, publicaties, ... uitgeleend.
Sommigen bonden wilden hun eigen historiek samenstellen en kunnen hiervoor bij de werkgemeenschap terecht voor hulp en advies.
Maar ook studenten komen aankloppen en vinden het nodige materiaal om hun thesis te stofferen. Elke activiteit, aanwinst of dienstverlening wordt nauwkeurig bijgehouden in een lijst. Die telt momenteel, na 20 jaar, liefst reeds 850 prestaties.

Een paar andere **hoogtepunten** in de dienstverlening uit de voorbije 20 jaar:

1. Er waren tentoonstellingen in Westouter over Monsalvaet in 1998 en in 2005, in Hernieuwenburg in 1995 over Dubois en in het Klein Seminarie in Roeselare op 3 mei 2003 n.a.v. de gouwdag 75 jaar KSA.
2. Het werkjaar 2012-2013 (Onvoltooid Verleden Tijd) stond in het teken van historiek. Naast de zes kleine tentoonstellingen in de inkomhal van het KSA-secretariaat in Gullegem organiseerde de werkgemeenschap een ontmoetingsdag voor de 'vrienden van het archief' op 17 nov. 2012 én de historische tentoonstelling n.a.v. de 25ste Joepietocht in stad X (Oostende) op 13 april 2013.

3. Op 24 april 2016 nam de werkgroep deel aan de Erfgoeddag die in het teken stond van rituelen. KSA koos als thema 'vlaggen en hun rituelen'.

Het archief moet een weerslag vinden in de werking van KSA. Daarom zijn **publicaties** (het Lourdesboek in 2000 en Hijs de vlag! in 2016) ook een belangrijke vorm van dienstverlening.

De website wordt regelmatig aangevuld. De werkgemeenschap publiceert heel regelmatig **artikels** in het leiding**tijdschrift Kompas** (vroeger Golfslag), actualiseert haar **werkmap** altijd Jarig zodat die door iedereen digitaal geraadpleegd kan worden én verzorgt sedert februari 2009 minstens één keer per jaar een **Nieuwsbrief**.

Op 17 oktober 2016 stelde de werkgemeenschap het **vlaggenboek 'Hijs de vlag!'** voor: een visueel verhaal van rituelen in KSA en VKJS West-Vlaanderen via unieke vlaggen met grote historische waarde.

Naast de KSA-archieven wordt met dezelfde zorg het archief van de hemen bewaard en ontsloten.

4. <u>DANKBAAR</u>

Dankbaar omdat we al 20 jaar een KSA-groep vormen die zich met hart en ziel mag inzetten voor de archiefwerking.

Dankbaar omdat onze werking gedragen en gesteund wordt door zoveel anderen: de gouwleiding, oud-KSA'ers, historici, (ICT-)deskundigen, sympathisanten, bondsarchivarissen, KSA'ers in het algemeen en de gewone man in de straat die op een gegeven moment ergens in een paar stoffige dozen KSA-materiaal ontdekt en besluit om dat niet zomaar te elimineren, maar op zoek te gaan naar het adres en telefoonnummer van KSA Noordzeegouw.

Dankbaar voor wat was en nog komen gaat...want elke vorige dag is alweer een stukje geschiedenis.

Waar is dat feestje?Hier is dat feestje!

Astrid Hooijberg

9. KSA-proosten in actie tijdens de oorlog

Van Herman Verwaetermeulen uit Mechelen ontvingen we een bijzondere anekdote, geïllustreerd door een prachtige tekening van zijn hand. Hij was in de jaren veertig lid van KSA Sint-Bavo Brugge.

Er werd tijdens de oorlog van '40-'45 vooral in de dichtbebouwde binnensteden geleidelijk aan meer honger geleden. In de periode vanaf 1942 ontging dit niet aan de scholen, waar Winterhulp iedere morgen wat (flauwe) soep bedeelde. De warme soep uit blikken bekers deed ons deugd.

Priesterstudenten uit gans de provincie voelden dit ook aan. De seminariekost was van die aard dat velen droomden van de vakantie thuis, vaak op het boerenhof, met royaler gevulde borden… Sommige seminaristen voelden aan dat voor de kinderen uit het centrum van Brugge iets moest gedaan worden. KSA-proost Delbaere uit Waregem (Nieuwenhove) was daarbij.

Via de KSA werden enkele jongknapen verzameld en met de (stoom)trein via Gent naar Waregem gereden. Niet via Kortrijk, want daar werd vaak gebombardeerd. Het Duitse leger voerde namelijk materiaal en munitie aan voor de Atlantikwall en de V1's, en later de V2's, via Oudenaarde en Kortrijk.

Te voet vanaf het station, met ons valieske in de hand, stapten we met zo'n tiental kinderen langs de Deerlijkse steenweg naar het gastvrije Nieuwenhove. Mijn tweelingbroer en ikzelf werden afgezet in de Mirakelstraat, aan de scherpe bocht naar links in de hoeve rechts bij de familie Van de Kerkhove (?). Dit jonge koppel was zelf niet thuis, want het was hun trouwdag!

Een lieve dame stopte mij in bed, want op de trein had ik blijkbaar een "tocht"-verkoudheid opgevangen. Mijn broer werd naar een nabije kleinere hoeve gebracht, 't einde van een doodlopend straatje ten zuiden. Twee weken werden wij bijgewerkt met lekkere "boerenkost" van de bovenste plank! Worst, peren en gebakken patatjes!! Op de graan- en vlasvelden hielpen we mee: soms op de pikmachine. Wat ik er van onthouden heb is, dat ik een "spietsies bouver" was – en dat op de hoek van het veld er heerlijke karnemelk te wachten stond.

We leefden mee met de parochie, gingen te voet met de plaatselijk KSA "op bedevaart" naar O.-L.-V. van Groeninghe te Kortrijk; "gouwdagen" waren verboden. Ook op cadans stappen (marcheren dus) kostte toen drie maanden gevangenis vanwege de bezettende Wehrmacht! Onze lieve boer moest zeer tegen zijn zin, zijn in beslag genomen vlas naar het station brengen. Met zijn twee prachtige paarden en zijn hoog opgetaste wagen trok hij naar het station. Om diefstal van zijn vlas te voorkomen en boete te vermijden, vroeg hij ons om achter de vlaswagen met zijn tweetjes mee te stappen. Toen we aan het vrachtstation kwamen was er al enige tijd luchtalarm: sirenes loeiden en de mensen moesten naar binnen. Het opgeëiste vlas moest echter op tijd afgeleverd worden. De heer Van den Kerckhove ging buiten bij de koppen van zijn paarden staan om ze te kalmeren. Op zijn verzoek moesten wij half zittend onder de achterkant van de zware wagen veilig wachten.

Afbeelding uit het schetsboek van Herman, n.a.v. zijn oorlogservaringen (1943-44). Een aantal kopieën van de prenten zijn in ons bezit.

Plots kwam van Deinze een zware Duitse locomotief met kolentender het station op het verste spoor binnengestoomd op volle snelheid. Achter de tender trok de loc een platte wagen met Flakgeschut en een aantal "fourgons", gevolgd door nog zo'n plattewagen met geschut. De beide Flaks schoten hun vierlopige kanonnen draaiend af. Laag over de huizen vloog een Spitfire die met zijn boordkanonnen "full speed" de Duitse trein er van langs gaf. De Belgische piloot, afkomstig uit de buurt, wist blijkbaar waar hij ongezien kon naderen en vuren. Nog dezelfde avond kregen wij het bericht dat hij "hem" te pakken had gehad.
Heel Waregem genoot van hun binnenpretjes maar moesten zwijgen op straat, want de vijand was op de loer!

Dankbare herinnering aan het gastvrije Waregem: Herman (Mechelen) en Hugo (Brugge) Verwaetermeulen

10. Schenkingen aan het archief

Dieter Durnez schonk ons zijn OL-archief, gouwsecretaris Niels mocht bij **Jan Hanssens**, scheutist uit Haïti die toevallig in België was, een hele reeks tijdschriften (Hernieuwen en Richten) ophalen. **Koen Seynaeve** schonk archivalia van KSA Oostrozebeke, KSA Poperinge, KSA Frassati en materiaal van de kabouterwerking uit de jaren '80.

Pol Vandenbulcke en Els Walleyn schonken het stripalbum 'De Pantoscaaf' van Suske en Wiske en materiaal uit de VKSJ-tijd van Maria Walleyn. **Jeroen Adams** schonk enkele op zolder gevonden tijdschriften (Hernieuwen, Vandaag en Het Vendel) en twee bondsbladen van KSA Oostkamp. Tenslotte ontvingen we van **Paul Van Maele**een uniform van de jaren 1945-'68 en een aantal documenten van de verdwenen Brugse bond Braamberg-Uilenspiegel. Van **Antoon Janssens** kregen we een aantal bondsblaadjes van KSA Frassati van 1969 tot 1973.

11. De schilder van 'Dubois'

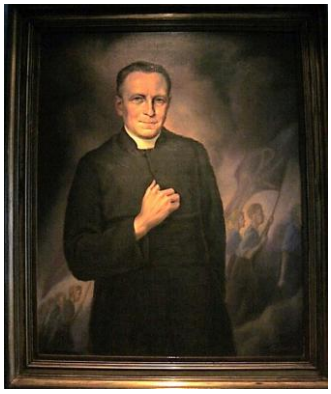

In het achtste nummer van onze nieuwsbrief publiceerden we een foto van het schilderij van kanunnik Karel Dubois dat in het KSA-secretariaat de Duboiszaal siert. Ward Poppe liet het reinigen en opspannen n.a.v. de verhuis van KSA naar Gullegem in 2010. Op het schilderij staat rechts onderaan: "Hendrik Sulmont '45". Ignace Geurts, schoonzoon van Hendrik Sulmont en samensteller van een brochure over het leven en werk van deze Katholieke Vlaamsgezinde beeldende kunstenaar & cultuurdrager reageerde:

Beste,
Even melden dat het schilderij van Karel Dubois gemaakt werd door Hendrik Sulmont (°1916 + 1997), onderwijzer te Moen (1936-1972). Over hem (en o.a. zijn KSA-waterstempel) werd recent een brochure[2] samengesteld (64 blz) n.a.v. drie retrospectieve tentoonstellingen De volgende is op de erfgoeddag 23 april 2017.

We bestelden de brochure en lazen met plezier dat Hendrik Sulmont een KSA-geschiedenis heeft. 'Als autodidact laat hij zich in Hernieuwen onder de schuilnaam Pirotje' opmerken met 'probeersels' (1936) om dan later, in opdracht van Gaston Deweer een hele reeks portretten te schilderen 'van zichzelf, van zijn naaste familieleden, van pastoors, schooldirecteurs en andere katholieke hoogwaardigheids-bekleders'. Het schilderij van Karel Dubois uit 1945 is er één van.

Pirotje in Hernieuwen jg. 6, nr. 5, feb 1934.

[2] Ignace Geurts, *Hendrik Sulmont, leven en werk,*

12. Schenkingen van het archief

Via Eric is het **Tijlmuseum in Damme** een aantal nummers van het KSA-Chiroblad Tijl rijker (1952-'54). Ze kregen ook een exemplaar van Gisteren en vandaag 1994-'95 dat Tijl besprak. In hun collectie ontbreken nog april, september, oktober en november 1953.

13. Reactie op nieuwsbrief 10

Professor geschiedenis Eric Defoort, lid van de collegebond Ieper en vakantiebond Scherminkel, nam contact naar aanleiding van de foto op blz. 7 van de vorige Nieuwsbrief. Hij herkent Bert Ghyselen als de knaap die de wacht houdt bij de vlag. Bert was een klasgenoot, zijn vader was koster van de Sint-Martinusparochie en zijn mama had een zuivelwinkel. Bert zelf stierf vroeg aan kanker.

Eric heeft ook nog een aantal foto's en wilde die aan onze archiefgroep bezorgen. Het heeft helaas niet mogen zijn. Eric Defoort overleed op 17 december 2016.

14. Hijs de vlag

Het vlaggenboek 'Hijs de vlag! Vlaggenrituelen in KSA en VKSJ in West-Vlaanderen' is nog steeds te koop. Deze uitgave van de archiefwerkgroep Altijd Jarig is verkrijgbaar voor 19 euro (+ 3 euro verzendingskosten). Bestellen kan door overschrijving op nummer BE74 4675 0073 5107 met vermelding 'Vlaggenboek'. Je kan ook mailen naar info@ksanoordzeegouw.be of telefoneren naar 056/40 48 12.

Deze en de vorige Nieuwsbrieven zijn nog altijd te lezen op de website van KSA Nationaal:http://www.ksa.be/ksa/historiek/archiefwerkgroepen/archiefwerkgroep-altijd-jarig-ksa-noordzeegouw/nieuwsbrief en je vindt er de nieuwsbrieven terug.
Nog niet alle foto's zijn geïdentificeerd. Misschien kan je ons daarbij helpen.

Ook vind je ons terug op **Facebook**: "Altijd Jarig KSA NZG"
liken en daarna kan je ons verder volgen.

Wie wil kan de Nieuwsbrief ook digitaal krijgen i.p.v. per post.
Te melden aan: herman.leber@ksa.be

KSA Noordzeegouw, Dwarsweg 1, 8560 Gullegem / Wevelgem

De trotse leden van de werkgroep
'Altijd Jarig'.Van links naar rechts, van boven naar onder:
Eric Colenbier, Pascal Gryson, Herman Leber, Bart Dewitte
Thomas Verniest,Astrid Hooijberg, Noël Bossuyt.
Dieter Durnez en Martijn Van den Berghe ontbreken op de foto.

Wil je behoren tot "**de Vrienden van het archief"**en deze *nieuwsbrief* voortaan blijven ontvangen?
Contacteer ons. Je kunt bij ons ook terecht voor archiefschenkingen, vragen
of raadpleging… of zelfs financiële steun: BE74 4675 0073 5107
werkgroep Altijd Jarig, Herman Leber (050/39 29 18)
of KSA Noordzeegouw (056/40 48 12)
of altijdjarig@ksanoordzeegouw.be